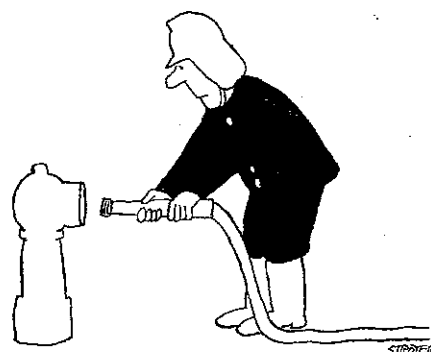

Standardspalten

Mathias Lundin, Svetskommissionen

Svetskommissionen har genom ett avtal med SIS huvudansvaret för standardiseringen inom svetsområdet som sker inom Europa (CEN) och internationellt (ISO) och som leder till svensk standard (SS). Arbetet sker huvudsakligen i Svetskommissionens arbetsgrupper för standardisering AGS 440 – 450 (se vidare www.svets.se/standard).

NYPUBLICERADE STANDARDS

Ett urval av nya standarder samt vad de behandlar

SS-EN 14640	"Indelning av tillsatsmaterial för svetsning av koppar"
SS-EN ISO 6848	"Indelning av wolframelektroder (TIG-elektroder)"
SS-EN ISO 2560	"Indelning av tillsatsmaterial för manuell metallbågs svetsning av olegerat stål och finkornstål"
SS-EN 1011-6	"Rekommendationer för lasersvetsning"
SS-EN ISO 3834-1 till -5	"Kvalitetskrav för smältsvetsning av metalliska material" (ersätter SS-EN 729)
SS-EN ISO 10042	"Kvalitetsnivåer för diskontinuiteter och formavvikelser (svetsklasser) för bågsvetsförband i aluminium"
SS-EN 14610	"Definitioner för svetsmetoder"
SS-EN ISO 24034	"Indelning av tillsatsmaterial för svetsning av titan"
SS-EN ISO 15614-5	"Svetsprocedurkontroll för titan och zirkonium"

NYTT ANGÅENDE STANDARDS FÖR TILLSATSMATERIAL

Som synes ovan har nyligen SS-EN ISO 2560 publicerats som ersätter SS-EN 499. Detta är den första i en lång rad av EN-standarder för indelning av tillsatsmaterial för svetsning som kommer att ersättas. Dessa syns i matrisen nere till höger i den översikt som ingick i standardspalten i Svetsen nr 3/2005. Än även EN-beteckning kommer alltså successivt att ersättas med motsvarande ISO-beteckning. ISO-standarderna antas i sin nuvarande form som EN ISO.

Bakgrunden till denna principiellt viktiga händelse är följande. När man under 90-talet försökte komma överens om ISO-standarder för indelning av tillsatsmaterial var motsättningarna stora. För den indelning som förutom kemisk sammansättning även innefattar mekaniska egenskaper hade vi i Europa enats om att basera detta på materialets sträckgräns samt slagseghet vid 47 J, medan man i bl a USA använt brottgränsen och slagsegheten vid 27 J. Därför utvecklades en kompromissmodell där två lösningar ingick i en och samma s.k. "cohabitation" ("sambo") standard.

Stora delar av standarden har gemensam text, men där man inte lyckats komma överens om grundläggande principer delas standarden i en "A-sida" som i princip utgörs av motsvarande EN-standard, och en "B-sida" som utgörs av en lösning som överenskomits för "Pacifc Rim" (USA, Japan, Canada, Australien m fl). Detta arbete har i huvudsak genomförts med endast några återstående projekt.

Syftet med denna modell var att ta ett steg på vägen mot en gemensam enda lösning för indelning av tillsatsmaterial. Det är alltså meningen att ISO-standarderna på sikt skall innehålla en lösning. Användarna ska under tiden ha möjligheten att se och till viss del utnyttja båda lösningarna.

När man såg behovet av revidering av de gamla EN-standarderna (EN 499 etc) upptäckte man att mycket av de nödvändiga förändringarna gjorts för "A-sidan" i "cohabitation" standarderna. Bland annat på grund av detta togs ett beslut inom CEN/TC 121/SC 3 om implementering av ISO-standarderna ("cohabitation") som EN ISO och som ersättning till motsvarande EN. Återstår

att USA och Japan gör motsvarande tillmötesgående åtgärd och också inför dessa ISO-standarder som nationell standard.

Förutom standardbeteckningen kommer indelningsbeteckningen att vara densamma vid tillämpning av A-sidan.

De nämnda principiella skillnaderna gör att för många mer eller mindre reglerade tillämpningar i Europa, t ex tryckbärande anordningar, kommer A-sidan vara det enda gångbara alternativet.

SS-EN 729 ERSATT AV SS-EN ISO 3834

Som synes ovan är nu även SS-EN ISO 3834 publicerad i engelsk utgåva. Enligt ny ordning väljer SIS att genast publicera den engelska utgåvan utan att vänta på en översättning. Översättning pågår och en engelsk/svensk utgåva kommer att publiceras i april.

Tidigare standardspalten har redogjort för bakgrunden till denna revision av EN 729 och konstaterat att skillnaderna är små för oss användare i Europa. En mer detaljerad översikt över skillnaderna är under arbete.